ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 11ης Νοεμβρίου 2004*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-183/02 P και C-187/02 P,

με αντικείμενο δύο αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, ασκηθείσες αντιστοίχως στις 15 και 16 Μαΐου 2002,

Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa), με έδρα τη Vitoria (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους A. Creus Carreras και B. Uriarte Valiente, abogados,

αναιρεσείουσα στην υπόθεση C-183/02 P,

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, εκπροσωπούμενο από τους A. Creus Carreras, B. Uriarte Valiente και Bravo-Ferrer Delgado, abogados,

αναιρεσείον στην υπόθεση C-187/02 P,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

υποστηριζόμενο από την

Comunidad Autónoma del País Vasco, εκπροσωπούμενη από τον E. Garayar Gutiérrez, abogado,

παρεμβαίνουσα στην αναιρετική διαδικασία,

όπου οι έτεροι διάδικοι είναι:

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους F. Santaolalla Gadea και J. L. Buendía Sierra, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL), με έδρα τη Μαδρίτη (Ισπανία),

και

Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED), με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο),

παρεμβαίνοντες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann (εισηγητή) και N. Colneric, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: M. Múgica Arzamendi, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 11ης Μαρτίου 2004,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 6ης Μαΐου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με τις αιτήσεις αναιρέσεως, η Daewoo Electronics Manufacturing España SA (στο εξής: Demesa) και το Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava (στο εξής: Territorio Histórico de Álava) ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 6ης Μαρτίου 2002, T-127/99, T-129/99 και T-148/99, Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-1275, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό ακύρωσε εν μέρει την απόφαση 1999/718/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Φεβρουαρίου 1999, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία στην Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) (ΕΕ L 292, σ. 1, στο εξής:

προσβληθείσα απόφαση), και, κατά τα λοιπά, απέρριψε τις προσφυγές τους περί ακυρώσεως που στρέφονταν κατά της αποφάσεως αυτής.

Το νομικό πλαίσιο

2 Το ισχύον φορολογικό πλαίσιο στην ισπανική Χώρα των Βάσκων (στο εξής: Χώρα των Βάσκων) εμπίπτει στο καθεστώς οικονομικής συνεννοήσεως που εφαρμόστηκε με τον ισπανικό νόμο 12/1981, της 13ης Μαΐου 1981, ο οποίος τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με τον νόμο 38/1997, της 4ης Αυγούστου 1997.

3 Δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, η Diputación Foral de Álava μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να ρυθμίσει το φορολογικό καθεστώς που έχει εφαρμογή στο έδαφός της.

4 Επί της βάσεως αυτής, η Diputación Foral de Álava θέσπισε, μεταξύ άλλων, φορολογικό μέτρο υπό μορφή εκπτώσεως φόρου ύψους 45 % επί του ποσού της επενδύσεως (στο εξής: «έκπτωση φόρου 45 %» ή «επίμαχο φορολογικό μέτρο»).

5 Η έκτη συμπληρωματική διάταξη του Norma Foral 22/1994, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, περί εκτελέσεως του προϋπολογισμού του Territorio Histórico de Álava για το έτος 1995 (*Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava*, αριθ. 5, της 13ης Ιανουαρίου 1995), προβλέπει τα εξής:

«Οι πραγματοποιούμενες μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και 31ης Δεκεμβρίου 1995 νέες επενδύσεις σε ενσώματα πάγια στοιχεία του ενεργητικού, που υπερβαίνουν τις

2,5 δισεκατομμύρια ισπανικές πεσέτες (ESP), κατόπιν εγκρίσεως της Diputación Foral de Álava, τυγχάνουν εκπτώσεως φόρου ύψους 45 % επί του ποσού της επενδύσεως που καθορίζει η Diputación Foral de Álava, η οποία ισχύει επί του τελικού ποσού του καταβλητέου φόρου.

Η μη χορηγούμενη έκπτωση λόγω ανεπάρκειας του φόρου θα μπορεί να υπολογισθεί κατά τα εννέα έτη που ακολουθούν το έτος κατά το οποίο δόθηκε η έγκριση της Diputación Foral de Álava.

Η έγκριση αυτή της Diputación Foral de Álava καθορίζει τους εκάστοτε ισχύοντες περιορισμούς και προθεσμίες.

Τα παρεχόμενα δυνάμει της παρούσας διατάξεως πλεονεκτήματα είναι ασυμβίβαστα με κάθε άλλο φορολογικό πλεονέκτημα το οποίο παρέχεται λόγω των ιδίων επενδύσεων.

Η Diputación Foral de Álava αποφασίζει, επίσης, σχετικά με τη διάρκεια της επενδυτικής διεργασίας η οποία ενδέχεται να περιλαμβάνει επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την προπαρασκευαστική φάση του σχεδίου το οποίο αφορούν οι επενδύσεις.»

6 Η ισχύς της διατάξεως αυτής παρατάθηκε για τα έτη 1996 και 1997, και στη συνέχεια η έκπτωση φόρου 45 % διατηρήθηκε, υπό τροποποιημένη μορφή, για τα έτη 1998 και 1999, βάσει μεταγενέστερων Normas Forales.

Ιστορικό της διαφοράς

7 Στις 13 Μαρτίου 1996, οι βασκικές αρχές και η Daewoo Electronics Co. Ltd (στο εξής: Daewoo Electronics) υπέγραψαν μια συμφωνία συνεργασίας βάσει της οποίας η τελευταία ανέλαβε την υποχρέωση να ιδρύσει εργοστάσιο κατασκευής ψυγείων στη Χώρα των Βάσκων. Από την πλευρά τους, οι βασκικές αρχές ανέλαβαν την υποχρέωση να στηρίξουν το σχέδιο αυτό με τη χορήγηση επιδοτήσεων.

8 Η δημιουργηθείσα από την Daewoo Electronics επιχείρηση όφειλε να καταρτίσει επιχειρηματικό σχέδιο του οποίου η έγκριση εκ μέρους των βασκικών αρχών αποτελούσε προηγούμενη προϋπόθεση για την εφαρμογή της συμφωνίας. Το σχέδιο αυτό, που αφορούσε τη χρονική περίοδο μεταξύ 1996 και 2001, υποβλήθηκε στις βασκικές αρχές τον Σεπτέμβριο του 1996. Προέβλεπε επένδυση 11 835 600 000 ESP και τη δημιουργία 745 θέσεων εργασίας.

9 Στις 7 Οκτωβρίου 1996, συστάθηκε η Demesa, εταιρία ισπανικού δικαίου, θυγατρική κατά 100 % της Daewoo Electronics.

10 Δυνάμει της συμφωνίας 737/1997, της 21ης Οκτωβρίου 1997, η Diputación Foral de Álava χορήγησε στην Demesa την έκπτωση φόρου 45 % που προβλέπει η έκτη συμπληρωματική διάταξη του Norma Foral 22/1994.

11 Στις 11 Ιουνίου 1996, η Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca [εθνική ένωση κατασκευαστών λευκών ηλεκτρικών οικιακών συσκευών] (ANFEL) υπέβαλε στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καταγγελία στρεφόμενη κατά του Βασιλείου της Ισπανίας. Προσήπτε σ' αυτό το κράτος μέλος ότι χορήγησε ενίσχυση στην Demesa υπό μορφή, μεταξύ άλλων, φορολογικών μέτρων. Το Conseil européen de la construction d'appareils domestiques [ευρωπαϊκό συμβούλιο κατασκευαστών ηλεκτρικών οικιακών συσκευών] (CECED) υπέβαλε στην Επιτροπή καταγγελία υπό το ίδιο πνεύμα.

12 Κατόπιν ανταλλαγής αλληλογραφίας, η Επιτροπή, με έγγραφο της 16ης Δεκεμβρίου 1997, πληροφόρησε τις ισπανικές αρχές για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ) όσον αφορά, ειδικότερα, την έκπτωση φόρου 45 % που χορηγήθηκε στην Demesa.

13 Με την περάτωση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβληθείσα απόφαση.

14 Στο άρθρο 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως, η έκπτωση φόρου 45 % που χορηγήθηκε στην Demesa χαρακτηρίζεται κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

15 Με το άρθρο 2 της ίδιας αποφάσεως, η Επιτροπή καλεί το Βασίλειο της Ισπανίας να αφαιρέσει τα οφέλη που απορρέουν από την επίμαχη ενίσχυση η οποία παρανόμως τέθηκε στη διάθεση του αποδέκτη της.

Οι προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

16 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Μαΐου, 26 Μαΐου και 18 Ιουνίου 1999, αντιστοίχως, το Territorio Histórico de Álava (υπόθεση T-127/99), η Comunidad Autónoma del País Vasco και η Gasteizko Industria Lurra SA (υπόθεση T-129/99) καθώς και η Demesa (υπόθεση T-148/99) άσκησαν προσφυγές στρεφόμενες κατά της Επιτροπής.

17 Όλοι αυτοί οι προσφεύγοντες διάδικοι ζήτησαν την πλήρη ή μερική ακύρωση της προσβληθείσας αποφάσεως.

18 Με διάταξη του προέδρου του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου, της 25ης Φεβρουαρίου 2000, η Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca και το Conseil européen de la construction d'appareils domestiques ζήτησαν να παρέμβουν προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

19 Με διάταξη της 5ης Ιουνίου 2001, οι τρεις υποθέσεις συνενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση ενιαίας αποφάσεως.

20 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο, ειδικότερα:

— απέρριψε τις προσφυγές του Territorio Histórico de Álava και της Demesa καθόσον αυτές απέβλεπαν στην ακύρωση της προσβληθείσας αποφάσεως όσον αφορά την έκπτωση φόρου 45 %·

— έκρινε απαράδεκτες τις προσφυγές της Comunidad Autónoma del País Vasco και της Gasteizko Industria Lurra SA καθόσον αυτές απέβλεπαν στην ακύρωση της ίδιας αποφάσεως·

— καταδίκασε κάθε διάδικο στα δικαστικά του έξοδα.

Οι αιτήσεις αναιρέσεως

21 Με διάταξη της 23ης Οκτωβρίου 2002, το Δικαστήριο επέτρεψε στην Comunidad Autónoma del País Vasco να παρέμβει προς υποστήριξη των αιτημάτων του Territorio Histórico de Álava.

22 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 2003, απορρίφθηκε η αίτηση παρεμβάσεως προς υποστήριξη των αιτημάτων της Demesa που υπέβαλε η Κυβέρνηση της Περιφέρειας της Ναβάρρας (Gobierno Foral de Navarra).

23 Η Demesa ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— αποφαινόμενο επί της διαφοράς, να ακυρώσει τα άρθρα 1, στοιχείο δ', και 2 της προσβληθείσας αποφάσεως·

— επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου καθώς και στα έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας.

24 Το Territorio Histórico de Álava ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— αποφαινόμενο επί της διαφοράς, να ακυρώσει την προσβληθείσα απόφαση καθόσον αφορά την έκπτωση φόρου 45 %·

— επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου καθώς και στα έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας.

25 Η Comunidad Autónoma del País Vasco ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει εν μέρει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο μέτρο που με την απόφαση αυτή διαπιστώνεται ότι η έκπτωση φόρου 45 % συνιστά κρατική ενίσχυση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

26 Αφού παραιτήθηκε, κατά την προφορική διαδικασία, από την ένσταση απαραδέκτου της αναιρέσεως που άσκησε το Territorio Histórico de Álava, η Επιτροπή, σε καθεμιά από τις δύο υποθέσεις C-183/02 P και C-187/02 P, ζητεί τελικά από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Οι λόγοι αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως

27 Με το εισαγωγικό της δικόγραφο, η Demesa προέβαλε πέντε λόγους αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, που αντλούνται από:

— τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά·

— την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού·

— την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο καθόσον αυτό έκρινε ότι το επίδικο μέτρο δεν συνιστούσε υφιστάμενη ενίσχυση·

— την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού·

— την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο καθόσον αυτό έκρινε ότι η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν είχε εφαρμογή.

28 Με υπόμνημα που κατέθεσε στις 20 Φεβρουαρίου 2004, η Demesa πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι εμμένει αποκλειστικά στον λόγο αναιρέσεως που αντλεί από την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και παραιτείται από τους λοιπούς λόγους.

29 Με το εισαγωγικό του δικόγραφο, το Territorio Histórico de Álava προέβαλε έξι λόγους αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, τους οποίους αντλεί από:

— τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά·

— την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού·

— την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο καθόσον αυτό έκρινε ότι το επίδικο μέτρο δεν συνιστούσε υφιστάμενη ενίσχυση·

— την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού·

— την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο καθόσον αυτό δεν αναγνώρισε την ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας εκ μέρους της Επιτροπής·

— την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού.

30 Με υπόμνημα που κατέθεσε στις 20 Φεβρουαρίου 2004, το Territorio Histórico de Álava πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι:

— εμμένει εν μέρει στον πρώτο και δεύτερο λόγο που αντλεί, αντιστοίχως, από τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής

ενισχύσεως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά και την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού·

— εμμένει στον πέμπτο και έκτο λόγο αναιρέσεως που αντλεί, αντιστοίχως, από την ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας και την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού·

— παραιτείται από τους λοιπούς λόγους.

Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

31 Δεδομένου ότι οι διάδικοι και η γενική εισαγγελέας αγόρευσαν επί του σημείου αυτού, επιβάλλεται η συνένωση, λόγω συναφείας, των υπό κρίση υποθέσεων προς έκδοση ενιαίας αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Επί του λόγου αναιρέσεως που η Demesa αντλεί από την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

Επιχειρήματα των διαδίκων

32 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Demesa επικαλέστηκε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Παρέπεμψε στην απόφαση 93/337/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 10ης Μαΐου 1993, όσον αφορά σύστημα φορολογικών ενισχύσεων

για επενδύσεις στη Χώρα των Βάσκων (ΕΕ L 134, σ. 25). Προέβαλε ότι με την απόφαση αυτή είχαν χαρακτηριστεί ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, καθόσον αντίθετες προς το άρθρο 52 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 43 ΕΚ), εκπτώσεις φόρου για τις πραγματοποιηθείσες επενδύσεις. Η Demesa υποστήριξε ότι οι διατάξεις που είναι αναγκαίες για την προσαρμογή της νομοθεσίας της διοικητικής περιφέρειας στην απόφαση 93/337 είχαν θεσπιστεί και η Επιτροπή είχε συμφωνήσει ως προς τη δοθείσα λύση. Επομένως, τόσο οι ισπανικές αρχές όσο και η ίδια η Επιτροπή είχαν θεωρήσει ότι το πρόβλημα είχε κλείσει. Γι' αυτόν τον λόγο, η Επιτροπή ουδέποτε κίνησε διαδικασίες σχετικές με τις κρατικές ενισχύσεις ούτε προέβαλε αντίρρηση κατά των παρόμοιων φορολογικών διατάξεων που εκδόθηκαν στη συνέχεια. Συνεπώς, δημιούργησε θεμιτή προσδοκία έναντι της Demesa, καθώς και κάθε επιχειρηματία ο οποίος υπόκειται στην οικεία κανονιστική ρύθμιση της διοικητικής περιφέρειας, ότι τα φορολογικά μέτρα που έλαβε η Diputación Foral de Álava είχαν εγκριθεί από την Επιτροπή εφόσον δεν συνεπάγονταν καμία παράβαση του άρθρου 52 της Συνθήκης.

33 Η Demesa προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, με τις σκέψεις 234 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, απέρριψε τον ισχυρισμό που είχε προβάλει με το σκεπτικό ότι το επίδικο φορολογικό μέτρο δεν είχε κοινοποιηθεί προηγουμένως, αντίθετα προς τις επιταγές του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ).

34 Κατ' αυτήν, στο πλαίσιο της πολιτικής που εφάρμοσε η Επιτροπή τη στιγμή της αιτήσεως εφαρμογής της εκπτώσεως φόρου 45 %, ήταν υπερβολικό να απαιτείται από έναν επιχειρηματία να εξακριβώσει αν το φορολογικό μέτρο που είχε εφαρμογή στην περίπτωσή του πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 87 ΕΚ) και έπρεπε, κατά συνέπεια, να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

35 Η Demesa, επομένως, βασίμως επικαλέστηκε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

36 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η κήρυξη ασυμβιβάστου που περιλαμβάνεται στην απόφαση 93/337 στηρίχθηκε στη διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 52 της Συνθήκης και όχι επίσης, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 237 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, στη διαπίστωση παραβάσεως της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί των κρατικών ενισχύσεων.

37 Εν πάση περιπτώσει, τα αμφισβητηθέντα με την απόφαση 93/337 μέτρα είχαν χαρακτηριστεί κρατικές ενισχύσεις με βάση τρία κριτήρια επιλεκτικότητας (περιφερειακή, κλαδική και πραγματική επιλεκτικότητα) τα οποία, κατά την Demesa, δεν μπορούσαν να γίνουν δεκτά όσον αφορά το επίδικο φορολογικό μέτρο. Επομένως, δεν μπορούσε να γίνει επίκληση της αποφάσεως αυτής για να υποστηριχθεί ότι έπρεπε αυτή να είχε θεωρήσει ότι η έκπτωση φόρου 45 % συνιστούσε κρατική ενίσχυση και, κατά συνέπεια, έπρεπε να είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

38 Η Επιτροπή προβάλλει ότι, όταν χορηγήθηκε η έκπτωση φόρου στη Demesa, ορισμένα στοιχεία έδειχναν σαφώς ότι επρόκειτο για κρατικές ενισχύσεις.

39 Ειδικότερα, με την απόφαση 93/337 χαρακτηρίζονται παρόμοια μέτρα ως ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Το ασυμβίβαστο αυτό δεν συνδέθηκε αποκλειστικά με την παραβίαση της αρχής της ελευθερίας εγκαταστάσεως, αλλά, όπως παρατήρησε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 237 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, και επειδή δεν ανταποκρίνεται στις διάφορες κατηγορίες ενισχύσεων.

40 Εξάλλου, είναι προφανές ότι η απόφαση 93/337 δεν μπορούσε παρά να στηριχθεί στην προηγούμενη διαπίστωση ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν χαρακτήρα κρατικών ενισχύσεων.

41 Εντούτοις, η Demesa δεν εξακρίβωσε αν οι ενισχύσεις που ελάμβανε είχαν εγκριθεί από την Επιτροπή.

42 Εν πάση περιπτώσει, ελλείψει προηγούμενης κοινοποιήσεως του επίδικου φορολογικού μέτρου, η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε να αντλήσει επιχείρημα από την αδράνεια της Επιτροπής.

43 Επομένως, το Πρωτοδικείο καλώς απέρριψε την ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

44 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, αφενός, λαμβανομένου υπόψη του επιτακτικού χαρακτήρα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που πραγματοποιεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 93 της Συνθήκης, δεν δικαιολογείται, καταρχήν, η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων δικαιούχων της ενισχύσεως όσον αφορά τη νομιμότητα της ενισχύσεως αυτής παρά μόνον αν η ενίσχυση χορηγήθηκε τηρουμένης της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο αυτό και, αφετέρου, ένας επιμελής επιχειρηματίας πρέπει κανονικά να είναι σε θέση να βεβαιωθεί ότι τηρήθηκε η διαδικασία αυτή (αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, C-5/89, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1990, σ. I-3437, σκέψη 14· της 14ης Ιανουαρίου 1997, C-169/95, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-135, σκέψη 51, και της 20ής Μαρτίου 1997, C-24/95, Alcan Deutschland, Συλλογή 1997, σ. I-1591, σκέψη 25).

45 Ειδικότερα, όταν η ενίσχυση καταβλήθηκε χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή, οπότε είναι παράνομη δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της

Συνθήκης, ο δικαιούχος της ενισχύσεως δεν μπορούσε, κατά τον χρόνο αυτό, να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στη νομιμότητα της χορηγήσεως της ενισχύσεως αυτής (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Alcan Deutschland, σκέψεις 30 και 31).

46 Στην προκειμένη περίπτωση, το Πρωτοδικείο αναγνώρισε, στη σκέψη 235 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι δεν είχε αμφισβητηθεί ότι η έκπτωση φόρου 45 % είχε θεσπιστεί χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση, κατά παράβαση του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

47 Στη σκέψη 236 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο, παραπέμποντας ειδικά στην προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, καλώς συνάγει από τη διαπίστωση αυτή ότι η επιχειρηματολογία που αντλείται από την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν μπορούσε να γίνει δεκτή.

48 Στην επόμενη σκέψη της ίδιας αποφάσεως, ορθώς αναφέρει ότι αυτή η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας στηριζόταν σε εσφαλμένη ανάγνωση της αποφάσεως 93/337. Πράγματι, στην απόφαση αυτή, όπως υπογράμμισε το Πρωτοδικείο, η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει τις επίμαχες ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά όχι μόνο διότι ήταν αντίθετες προς το άρθρο 52 της Συνθήκης, αλλά και, στο σημείο V της αποφάσεως αυτής που αφιερώνεται στην εξέταση της δυνατότητας να γίνει δεκτή μία από τις παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 92 της Συνθήκης, διότι δεν ανταποκρίνονταν στις διάφορες κατηγορίες ενισχύσεων.

49 Επιβάλλεται να προστεθεί ότι, συγκεκριμένα, στην απόφαση 93/337, η Επιτροπή:

— είχε παρατηρήσει ότι οι επίμαχες ενισχύσεις περιελάμβαναν έκπτωση φόρου ύψους 20 % των επενδύσεων (σημείο I)·

— έκρινε ότι δεν πληρούνταν, για τους σκοπούς εφαρμογής της παρεκκλίσεως του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης, οι προϋποθέσεις οι οποίες προβλέπονται στην κοινοτική πλαισίωση των ενισχύσεων προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, της 19ης Αυγούστου 1992 (ΕΕ C 213, σ. 2), πλαισίωση η οποία, αφού όρισε, στο σημείο 2.2, τις συνιστώσες της κατηγορίας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, διευκρίνισε, στο σημείο 4.1, πέμπτο εδάφιο, ότι η Επιτροπή είχε αποφασίσει να επιτρέψει τις ενισχύσεις επενδύσεων μόνον κατά ανώτατο όριο 15 % των επενδύσεων για τις μικρές επιχειρήσεις και 7,5 % των επενδύσεων για τις άλλες επιχειρήσεις της ίδιας κατηγορίας (σημείο V)·

— είχε καλέσει τις ισπανικές αρχές να φροντίσουν ώστε οι ενισχύσεις να χορηγούνται, ειδικότερα, υπό τους όρους που προβλέπονται στην κοινοτική πλαισίωση των ενισχύσεων προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (άρθρο 1, παράγραφος 4).

50 Προκύπτει έτσι ότι η Demesa δεν μπορούσε να συναγάγει από την απόφαση 93/337 ότι η έκπτωση φόρου 45 %, χορηγηθείσα σε επιχείρηση ενός μεγέθους που της επέτρεπε να πραγματοποιήσει την ελάχιστη επένδυση 2,5 δισεκατομμυρίων ESP που απαιτούσε η έκτη συμπληρωματική διάταξη του Norma Foral 22/1994, δεν μπορούσε να χαρακτηρισθεί ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης.

51 Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της αποφάσεως 93/337, η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε επομένως να διεκδικήσει τη δυνατότητα, η οποία δεν μπορεί να αποκλειστεί (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 16), για τον αποδέκτη της παράνομης ενισχύσεως, να επικαλεστεί τις εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογημένα στήριξαν την εμπιστοσύνη του στον νόμιμο χαρακτήρα της ενισχύσεως αυτής.

52 Ως προς την προβαλλόμενη αδράνεια της Επιτροπής, η τελευταία καλώς προβάλλει ότι οποιαδήποτε φαινομενική αδράνεια στερείται σημασίας όταν το καθεστώς ενισχύσεως δεν της έχει κοινοποιηθεί.

53 Επομένως, ο λόγος αναιρέσεως που η Demesa αντλεί από την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να απορριφθεί.

Επί των λόγων αναιρέσεως που το Territorio Histórico de Álava αντλεί, αφενός, από τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά και, αφετέρου, από την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

54 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, το Territorio Histórico de Álava υποστήριξε ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 92 της Συνθήκης θεωρώντας ως κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά την έκπτωση φόρου 45 %, επειδή η Norma Foral 22/1994 συνιστούσε ειδικό μέτρο το οποίο ευνοούσε «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένες παραγωγές». Προέβαλε ότι, εν πάση περιπτώσει, ο ενδεχόμενος επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου αυτού ήταν δικαιολογημένος από τη φύση και την οικονομία του φορολογικού συστήματος.

55 Το Territorio Histórico de Álava προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, στις σκέψεις 148 έως 170 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, απέρριψε την επιχειρηματολογία αυτή και υπέπεσε έτσι σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 92 της Συνθήκης.

56 Με το υπόμνημά του που κατέθεσε στις 20 Φεβρουαρίου 2004, αναφέρει ότι εμμένει σ' αυτόν τον λόγο ακυρώσεως, αλλά σε στάδιο προγενέστερο εκείνου του χαρακτηρισμού του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως. Προβάλλει ότι, κατά τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου, υποστήριξε ότι η έκπτωση φόρου 45 % αποκλείστηκε από τον τομέα εφαρμογής του άρθρου 92 της Συνθήκης, στο μέτρο που, ως φορολογικό μέτρο, δικαιολογούνταν εφόσον επιδιωκόταν η επίτευξη στόχου οικονομικής πολιτικής. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι αυτό δεν απέκλειε τον χαρακτηρισμό της ενισχύσεως ως κρατικής, ασυμβίβαστης με τη Συνθήκη. Το συμπέρασμα αυτό είναι εσφαλμένο, διότι διατυπώθηκε σε απρόσφορη στιγμή της ερμηνευτικής διαδικασίας. Στην πραγματικότητα, έπρεπε να θεωρηθεί, σε στάδιο προγενέστερο του ενδεχόμενου ζητήματος του χαρακτηρισμού της κρατικής ενισχύσεως, ότι φορολογικό μέτρο το οποίο θεσπίστηκε πριν τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Ecofin της 1ης Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με τη φορολογική πολιτική (ΕΕ 1998, C 2, σ. 1) και την ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων για τις κρατικές ενισχύσεις επί των μέτρων στον τομέα της [άμεσης] φορολογήσεως των επιχειρήσεων (ΕΕ C 384, σ. 3) αποκλείονταν του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, εφόσον ένα τέτοιο μέτρο εντασσόταν στο πλαίσιο της βιομηχανικής πολιτικής που εφαρμόζει το οικείο κράτος μέλος, θα είχε αποκλειστεί εξαρχής από τον τομέα εφαρμογής του άρθρου 92 της Συνθήκης.

57 Με το ίδιο υπόμνημα, το Territorio Histórico de Álava προσθέτει ότι εμμένει επίσης στον λόγο αναιρέσεως που αντλεί από την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως όσον αφορά το εγειρόμενο νομικό ζήτημα.

58 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, όπως διατηρήθηκε, ο λόγος αναιρέσεως που αντλείται από τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά επιβάλλει πάντοτε, παρά την τροποποίηση παρουσιάσεώς του, την εκ μέρους του Δικαστηρίου εξέταση του ζητήματος σχετικά με τον χαρακτηρισμό ως ενισχύσεως του μέτρου αυτού. Πράγματι, η ανάλυση του άρθρου 92 της Συνθήκης δεν συνεπάγεται κανένα στάδιο προγενέστερο εκείνου της συζητήσεως επί του χαρακτηρισμού της κρατικής ενισχύσεως, δεδομένου ότι η φορολογική φύση ενός μέτρου δεν είναι πάντα

πρόσφορη προκειμένου να αποδειχθεί αν πρόκειται ή όχι για ενίσχυση. Εξάλλου, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Ecofin της 1ης Δεκεμβρίου 1997 στον τομέα της φορολογικής πολιτικής και ο επισυναπτόμενος κώδικας δεοντολογίας δεν μετέβαλαν την κατανομή των αρμοδιοτήτων που καθόρισε η Συνθήκη. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, αμφισβητώντας την αρμοδιότητα της Επιτροπής, το Territorio Histórico de Álava εμμένει στην αμφισβήτηση του χαρακτηρισμού του επίδικου φορολογικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

59 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι αν επιτρεπόταν στον διάδικο να προβάλει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου ισχυρισμό που δεν είχε προβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου, τούτο θα σήμαινε ότι ο διάδικος αυτός θα είχε τη δυνατότητα να υποβάλει στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα επί των αιτήσεων αναιρέσεως είναι περιορισμένη, διαφορά με ευρύτερο περιεχόμενο από τη διαφορά που εκδίκασε το Πρωτοδικείο. Όταν έχει ασκηθεί αναίρεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται συνεπώς στον έλεγχο της νομικής λύσεως που δόθηκε ενόψει των ισχυρισμών που προβλήθηκαν και εξετάστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψη 59· της 28ης Μαΐου 1998, C-7/95 P, Deere κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-3111, σκέψη 62, και της 10ης Απριλίου 2003, C-217/01 P, Hendrickx κατά Cedefop, Συλλογή 2003, σ. I -3701, σκέψη 37).

60 Στην προκειμένη περίπτωση, το Territorio Histórico de Álava δεν υποστήριξε πρωτοδίκως ότι:

— το επίδικο φορολογικό μέτρο εκφεύγει, ως τέτοιο, του πεδίου εφαρμογής του δικαίου των κρατικών ενισχύσεων·

— το άρθρο 92 της Συνθήκης δεν έχει εφαρμογή στις διατάξεις του φορολογικού δικαίου παρά μόνο μετά τη δημοσίευση των συμπερασμάτων του Συμβουλίου Ecofin της 1ης Δεκεμβρίου 1997 περί της φορολογικής πολιτικής και της

ανακοινώσεως της Επιτροπής της 10ης Δεκεμβρίου 1998 για την εφαρμογή των κανόνων περί των κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που εμπίπτουν στην άμεση φορολογία των επιχειρήσεων.

61 Στην πραγματικότητα, το Territorio Histórico de Álava αναφέρθηκε στους στόχους οικονομικής πολιτικής του επίδικου φορολογικού μέτρου στο πλαίσιο της συζητήσεως για τη δικαιολόγηση του μέτρου αυτού από τη φύση και την οικονομία του φορολογικού συστήματος, δηλαδή στο στάδιο της συζητήσεως σχετικά με τον χαρακτηρισμό του εν λόγω μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης.

62 Το Πρωτοδικείο εξέτασε την αντίστοιχη επιχειρηματολογία στις σκέψεις 167 και 168 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

63 Το επιχείρημα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της υπό κρίση αναιρέσεως, ότι, κατ' ουσίαν, το επίδικο φορολογικό μέτρο θα είχε αποκλειστεί εξαρχής, σε στάδιο προγενέστερο της νομικής συλλογιστικής, από τον τομέα εφαρμογής του άρθρου 92 της Συνθήκης και, εν συνεχεία, από τον ίδιο τον έλεγχο της Επιτροπής, συνιστά επομένως λόγο προβαλλόμενο για πρώτη φορά στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

64 Αυτός ο νέος λόγος πρέπει να κριθεί απαράδεκτος, όπως και ο αντλούμενος από την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του εγερθέντος νομικού ζητήματος, δεδομένου ότι ο δεύτερος λόγος δεν μπορεί να διαχωριστεί από τον πρώτο.

Επί των λόγων που το Territorio Histórico de Álava αντλεί, αφενός, από την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο καθόσον αυτό δεν αναγνώρισε την ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας και, αφετέρου, από την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

65 Το Territorio Histórico de Álava ισχυρίζεται ότι προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή είχε χρησιμοποιήσει τη διαδικασία των κρατικών ενισχύσεων, τομέας στον οποίο διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα και ευρείες εξουσίες, για να πραγματοποιήσει τη φορολογική εναρμόνιση. Όμως, μια τέτοια εναρμόνιση εμπίπτει στην πραγματικότητα στη διαδικασία των άρθρων 101 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 96 ΕΚ) και 102 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 97 ΕΚ), που παρέχει αρμοδιότητα στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

66 Το Territorio Histórico de Álava προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι περιορίστηκε στο να:

— υπομνήσει, στη σκέψη 84 της αποφάσεως της 6ης Μαρτίου 2002, T-92/00 και T-103/00, Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-1385), σχετικά με ενίσχυση χορηγηθείσα σε άλλη επιχείρηση, τη νομολογία ότι μια απόφαση θεωρείται ως εκδοθείσα κατά κατάχρηση εξουσίας μόνον όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων, αποσκοπεί στην επίτευξη αποκλειστικού σκοπού, ή τουλάχιστον καθοριστικού, ξένου προς αυτόν που επικαλείται·

— να διακηρύξει ότι η ύπαρξη de facto εναρμονίσεως που πραγματοποιήθηκε με την προσβληθείσα απόφαση δεν είχε αποδειχθεί.

67 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο προβαλλόμενος λόγος είναι προφανώς απαράδεκτος, δεδομένου ότι δεν προβλήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου.

68 Υπογραμμίζει ότι, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο δεν αποφάνθηκε επί του ζητήματος ενδεχόμενης καταχρήσεως εξουσίας. Το Πρωτοδικείο εξέτασε το ζήτημα αυτό σε άλλη απόφαση, ήτοι την προπαρατεθείσα απόφαση Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής, εκδοθείσα την ίδια με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ημέρα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

69 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Territorio Histórico de Álava δεν υπέβαλε στο Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της διαδικασίας πρώτου βαθμού που οδήγησε στην παρούσα αίτηση αναιρέσεως, λόγο αντληθέντα από την κατάχρηση εξουσίας.

70 Για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, ο εξετασθείς λόγος αναιρέσεως πρέπει να κριθεί απαράδεκτος, ως νέος λόγος, όπως και ο λόγος που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί του σημείου αυτού, δεδομένου ότι ο δεύτερος λόγος δεν μπορεί να διαχωριστεί από τον πρώτο.

71 Από το σύνολο των προεκτεθέντων στοιχείων προκύπτει ότι οι αιτήσεις αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί των δικαστικών εξόδων

72 Κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των εξόδων.

73 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι οι αναιρεσείοντες ηττήθηκαν, πρέπει να φέρουν, εκτός από τα δικά τους έξοδα, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα αυτής.

74 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει επίσης εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 118 του ίδιου κανονισμού, πρέπει να κριθεί ότι η Comunidad Autónoma del País Vasco, παρεμβαίνουσα προς υποστήριξη των αιτημάτων του Territorio Histórico de Álava στην υπόθεση C-187/02 P, θα φέρει τα έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Συνεκδικάζει τις υποθέσεις C-183/02 P και C-187/02 P προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

2) Απορρίπτει τις αιτήσεις αναιρέσεως.

3) Οι αναιρεσείουσες φέρουν, εκτός των δικών τους εξόδων, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4) Η Comunidad Autónoma del País Vasco φέρει τα έξοδά της.

(υπογραφές)